

درس نهم: اهل بیت پیامبر

درس ۹

اهل بیت پیامبر

حسن و حسین به خانه آمدند.
به مادر سلام کردند و گفتند: امروز چه بوی خوشی خانه را پر کرده است. بوی خوش پدر بزرگ می آید! مادر جواب سلام آن‌ها را داد و گفت: امروز پدر بزرگ مهمان ماست.
کودکان خیلی خوش حال شدند و به درون اتاق دویدند.
پیامبر خدا هر دو را در آغوش گرفت. او نوه‌هایش را خیلی دوست داشت.
سپس پیامبر عبايش را بر سر خود و نوه‌هایش کشید.
کودکان دستان کوچک خود را دور گردن پیامبر انداختند.
هر کدام آرزویی کردند:
- کاش پدر اینجا بود.
- کاش مادر اینجا بود.

لحظه‌ای بعد، صدایی آشنا شنیدند.
...اجازه می‌دهید ما هم در کنار شما باشیم؟
کودکان از دیدن پدر و مادر در کنار پیامبر خیلی خوش حال شدند.
اتاق کوچکی درست شد. پر از صفا و مهربانی!

پیامبر دست به دعا بلند کرد:
خدایا این چهار نفر اهل بیت من هستند.
دوستان آن‌ها دوستان من هستند و دشمنان آن‌ها دشمن من!
خدایا بر آن‌ها درود فرست و بدی‌ها را از آن‌ها دور کن!

توضیحات درس

قصه درس مربوط به واقعه حدیث کساء است. واقعه‌ای که لازم نیست شما جزئیات آن را برای بچه‌ها توضیح دهید یا حتی به نام آن اشاره کنید. کافی است بدانند چنین اتفاقی رخ داده است و به میزان علاقه حضرت محمد(ص) به خانواده‌اش پی ببرند. منبع این داستان کتاب بحارالأنوار، ج ۲۳، ص ۲۵۱ می‌باشد، که اهل بیت پیامبر را معرفی می‌نماید (توضیحات مربوط به معنای اهل بیت را از درس قبل مطالعه نمایید). «کساء» به معنای «پوشش» است و از این جهت حدیث کساء به این نام معروف شده است که پیامبر عباي خود را به عنوان پوشش بر سر خود و اهل بیتش کشید.

عبارات پایانی درس دعاهاي پیامبر در حق اهل بیت را خاطر نشان می‌سازد که نشان از محبت و علاقه ایشان نسبت به اهل بیت داشته و شأن و اهمیت ایشان را با توجه به عباراتی که پیامبر برای ایشان استفاده نموده است، روشن می‌سازد.

اهداف درس

- ۱- آشنایی با اهل بیت پیامبر اسلام(ص)
- ۲- تقویت احساس علاقه و محبت نسبت به اهل بیت پیامبر(ص)
- ۳- تلاش برای آشنایی بیش‌تر با اهل بیت پیامبر(ص)

انتظارات

دانش آموز طی فرایند آموزش :

- ۱- اهل بیت پیامبر(ص) را نام می برد و نسبت ایشان را با هم بیان می کند.
- ۲- محبت و علاقه خود را نسبت به اهل بیت علیهم السلام نشان می دهد.
- ۳- نسبت به آشنایی بیشتر با اهل بیت پیامبر(ص) تمایل نشان می دهد.

مفاهیم کلیدی

اهل بیت

نام حضرت علی(ع)

نام حضرت فاطمه(س)

نام حضرت امام حسن(ع)

نام حضرت امام حسین(ع)

مراحل تدریس

شیوه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

– برای انجام یک ارزشیابی تشخیصی و آگاهی از میزان آشنایی بچه‌ها با امامان معصوم(ع) خوب است کلاس را با پرسش‌هایی درباره میزان آشنایی بچه‌ها با امامان شروع کنید.

اینکه تا چه حد آنان را می‌شناسند؟ با نام چند نفر از آنان آشنا هستند؟ تا به حال در کدام مراسم مربوط به آن‌ها شرکت کرده‌اند؟

و ...

– خوب است درباره میزان علاقه پیامبر(ص) به امیرالمؤمنین(ع)، حضرت زهرا(س)، امام حسن و امام حسین(ع) برای بچه‌ها نکاتی را بیان کنید.

پیشنهادهایی برای انتخاب روش تدریس مناسب

– درس را بخوانید یا اجازه دهید دانش‌آموزان آن را بخوانند.

نکته ۱: با خواندن متن درس، احتمالاً سؤالاتی برای بچه‌ها مطرح می‌شود، فراموش نکنیم که در صدد بیان اصل ماجرای حدیث کساء نیستیم و صرفاً می‌خواهیم بچه‌ها با اهل بیت پیامبر اکرم(ص) آشنا شوند و محبت و علاقه پیامبر را به آنان درک کنند.

نکته ۲: جهت اطلاع آموزگار محترم یادآوری می‌شود که تمامی افراد خانواده و خویشان حضرت رسول اکرم(ص) مورد احترام مسلمانان هستند. اما اصطلاح اهل بیت صرفاً به گروه خاصی از خانواده آن حضرت اطلاق می‌شود.

فعالیت‌های پایان درس

فکر می‌کنم: بچه‌ها به طور شفاهی درباره این بخش توضیحاتی می‌دهند. دانش‌آموزان با توجه به آنچه تاکنون خوانده‌اند، می‌توانند فضیلت‌هایی را برای اهل بیت (علیهم السلام) بشمارند: مهربانی، دلسوزی، کمک به نیازمندان، ایثار و فداکاری، مورد توجه و محبت پیامبر خدا و ...

دوست دارم : از بچه‌ها بخواهید نام امام علی(ع)، امام حسن و امام حسین(ع) و سایر امامان را با گفتن علیه السلام به زبان بیاورند. گفت و گو کنیم : مناسب است بچه‌ها به صورت دو نفری این فعالیت را انجام دهند. پاسخ‌هایی که ممکن است دانش‌آموزان به این فعالیت داشته باشند، عبارت است از : پیامبر خدا همیشه خوشبو بودند؛ هنگام ورود به خانه باید سلام کنیم؛ این چهار نفر (امام علی، امام حسن، امام حسین و حضرت فاطمه) اهل بیت پیامبر هستند؛ پیامبر خیلی اهل بیت خود را دوست داشت؛ دوستان اهل بیت، دوستان پیامبر هم هستند و

یک کار خوب : از بچه‌ها بخواهید دسته جمعی صلوات بفرستند و معنی آن را در کلاس بنویسند.

ارزشیابی

می‌دانیم که هدف درس آن است که کودک بتواند نام اهل بیت پیامبر(ص) را آموخته، نسبت ایشان را با هم بیان کند و نیز بداند آنان از حیث اخلاق و رفتار همانند رسول گرامی اسلام بوده‌اند. دانش‌آموز باید طی آموزش نسبت به آن بزرگان احساس علاقه نموده و این علاقه را اظهار کند. بنابراین باید بر احساسات بچه‌ها و کیفیت اظهار علاقه آنان به اهل بیت نیز توجه شود. علاوه بر فعالیت‌های مناسبی که آموزگار برای تحقق اهداف و انتظارات درس تدارک می‌بیند، موارد زیر به مشاهده و قضاوت و ارزشیابی او کمک می‌کند.

عناوین کارنامه	اهداف کلی	شماره درس	نشانه‌های تحقق	سطوح عملکرد	
امامت	- آشنایی با اسامی اهل بیت پیامبر(ص) و ادای احترام نسبت به ایشان	۱۰	- بیان نام اهل بیت پیامبر(ص) و ادای احترام نسبت به ایشان	خیلی خوب	- اهل بیت پیامبر(ص) را به ترتیب با احترام نام می‌برد و به نسبت آن‌ها با پیامبر(ص) اشاره می‌کند.
				خوب	- اهل بیت پیامبر(ص) را به ترتیب با احترام نام می‌برد.
				قابل قبول	- اهل بیت پیامبر(ص) را با احترام نام می‌برد.
				نیازمند آموزش و تلاش بیشتر	- با کمک آموزگار اهل بیت پیامبر(ص) را با احترام نام می‌برد.

دانستنی‌های معلم

نکته ۱: در این درس غیر از هدف اصلی آشنایی دانش‌آموز با اهل بیت پیامبر(ص) می‌باشد، اهداف ضمنی دیگری نیز وجود داشته است که عبارتند از:

۱- تولی و تبری: تولی به معنای دوست داشتن و تبری به معنای بیزاری جستن است. هرچند آشنایی با این کلمات برای مخاطب مد نظر نیست ولی تا این اندازه اشاره شده است که با توجه به فرموده پیامبر، کسانی که دوستدار اهل بیت‌اند، دوستان پیامبر و کسانی که دشمن اهل بیت‌اند، دشمن پیامبرند. پس ما هم باید دوست و دوستدار اهل بیت باشیم و از دشمنان آنان بیزاری بجوییم.

۲- عصمت ائمه: در اینجا نیز هدف ما آشنایی دانش‌آموز با این واژه نیست، اما صرفاً در حد فهمش به او می‌آموزیم که اهل بیت از هرگونه بدی و کار بد دور بوده‌اند و جز عمل خوب، انجام نمی‌داده‌اند. این معنا به صورت ساده در دعای پایانی پیامبر مورد اشاره واقع شده است.

نکته ۲: در این درس یکبار دیگر به رابطهٔ پر مهر و محبت پیامبر با کودکان اشاره شده است. مطلبی که در درس ۷ به‌طور کامل به آن پرداخته شد و در اینجا نیز به صورت غیر مستقیم و در قالب محبت پیامبر به نوه‌های خود بیان شده است.

نکته ۳: به دانش‌آموز پیام‌موزیم که علاوه بر احترام و محبت قلبی و درونی به پیامبر و خانواده‌اش، باید این ادب و احترام را در ظاهر نیز نشان دهیم پس هرگاه نام ائمه را می‌گوییم باید عبارت «علیه‌السلام» را نیز برای ادای احترام به کار ببریم. (فعالیت «دوست دارم»)